

O B S A H

KREŠŤANSKÁ CIRKEV V OBDOBÍ VŠEOBECNÝCH CIRKEVNÝCH SNEMOV

ČASŤ PRVÁ: Cirkev a svet

Kapitola I.

Náboženská politika kresťaných cisárov od Konštantína Veľkého 5

1. Konštantín Veľký vo vzťahu k cirkvi 5

2. Tiene "konštantinizmu" 9

3. Donatistická otázka 10

a/ Vznik donatizmu a zásah štátu proti nemu 10

b/ Kartáginská cirkev proti donatizmu - vyjasnenie
učenia o cirkvi 12

c/ Chybné kroky 13

4. Nástupcovia cisára Konštantína Veľkého a ich
vzťah k cirkvi 14

a/ Synovia 14

b/ Julián Apostata 15

c/ Ďalší nástupcovia a ich vzťah k pohanstvu a
kresťanstvu 16

Kapitola II.

Šírenie sa cirkvi od 4. storočia 20

1. Zisky pre cirkev misionárskou činnosťou 20

a/ Arménia, Gruzínsko, Perzia, južná Arábia 20

b/ V Afrike Abesínia, Núbia 23

c/ V Európe Góti, Frankovia, Britské ostrovy, Germáni,
Slovania, Škandinávci 23

2. Straty cirkvi 27

a/ Sťahovanie národov v Európe 27

b/ Útoky Peržanov a Arabov na Východe	28
c/ Islam	28

ČASŤ DRUHÁ: Vnútorný život cirkvi v 4. a na počiatku 5. storočia cirkevných dejín

Zápas o čistotu viery cirkvi v dobe prvých všeobecných cirkevných snemov v Nicei r. 325 a v Carihrade r.381	31
--	----

Kapitola I.

Ariánstvo a I. všeobecný snem v Nicei r. 325	33
1. Vznik ariánstva	33
2. Áriovo učenie	34
3. Počiatok konfliktu cirkvi s ariánstvom	36
4. Prvý všeobecný snem	38
a/ Počet biskupov	39
b/ Ich dogmatické názory	40
c/ Otvorenie snemu	41
5. Nicejský symbol viery	42
6. Ďalšia práca Nicejského snemu a jeho záver	45
7. Teologický význam výrazov "ek tes usías" (z bytnosti) a "homoúsios" (jednobytný)	47

Kapitola II.

Od Nicey k Carihradu	52
1. Zápas cirkvi s ariánstvom po Nicejskom sneme	52
2. Príčiny odporu proti Nicejskému snemu	54
a/ cirkevné	56
b/ kultúrno-historické	56
c/ politické	57
3. Pokusy konzervatívnych východných biskupov zameniť nicejské formuly	58
4. Snem v Serdike	61
5. Manifest ariánstva a teologické skupiny na Východe	62

6. Rozpad ariánskej strany	64
7. Alexandrijský snem r. 362	67
a/ Antiochijský rozkol	68
b/ Dogmatická povaha rozkolu	68
c/ Otázka christologická	69
d/ Otázka o Svätom Duchu	69

Kapitola III.

Druhý všeobecný snem	70
1. Posledné etapy zápasu cirkvi o recepciu Nicejského vyznania viery pred II. všeobecným snemom	70
2. Činnosť sv. Bazila Veľkého	72
a/ Charakteristické rysy sv. Bazila	72
b/ Program sv. Bazila:jednota východných kresťanov v teológii	73
c/ Pokusy sv. Bazila o spojenie so Západom	74
d/ Antiochijský snem r. 379	77
3. Cisár Teodózius Veľký	78
4. Sv. Gregor Bohoslovec	79
5. Rokovanie II. všeobecného snemu v Carihrade	81
a/ Problém pneumatomachov	83
b/ Problém obsadenia carihradskej katedry	83
c/ Problém antiochijského rozkolu	84
d/ Kanonická práca snemu	85
e/ Problém symbolu viery	86
f/ Filioque	92

Kapitola IV.

Kresťanská cirkev na prelome 4. a 5. storočia	94
1. Zápas cirkvi o vernosť mravného ideálu evanjelia	94
a/ Vznik o prvé šírenie sa mníšstva	95
b/ Hlavné mníšske zásady	97
c/ Otázka koreňov mníšstva	98
d/ Mimoriadne formy askézy a asketické deformácie	101

2. Spor o Origena	103
3. Sv. Ján Zlatoústý a "ioannovský rozkol"	104
4. Pelagiánstvo a prvé debaty v cirkvi o predestinácii	110
a/ Vznik pelagiánstva	110
b/ Pelágiovo učenie	111
5. Blažený Augustín a jeho teológia	112
a/ Život blaž. Augustína	112
b/ Augustínovo učenie	113
c/ Stručne o dejinách teologického zápasu	114
d/ Učenie pravoslávnej cirkvi	116
e/ Augustínovo učenie o predurčení	116
f/ Učenie Jána Kasiána	117

ČASŤ TRETIA: Christologické otázky - téma III., IV., a VI. všeobecných snemov

Kapitola I.

Nestoriánstvo a III. všeobecný snem v Efeze	120
1. Nestoriánstvo	120
a/ Nestórios	120
b/ Antiochijská bohoslovecká škola	122
c/ Apolinários Laodicejský a reakcia proti jeho christológii	123
d/ Christológia antiochijskej školy	125
e/ Filozofické východiská antiochijskej školy	127
f/ Tézy antiochijskej teologickej školy v Nestóriovom podaní - počiatok sporov	128
2. Alexandrijská christologická škola	129
a/ Teologická pozícia sv. Cyrila Alexandrijského	129
b/ Spor s Nestóriom Carihradským	131
3. III. všeobecný snem	133
a/ Priebeh snemu	133
b/ Kanonické výsledky snemu	137

4. Snaha cirkvi o jednotu po Efezskom sneme - tzv. Antiochijská teologická únia 137
5. Nestoriánstvo po Efezskom III. všeobecnom sneme 139

Kapitola II.

Monofyzitstvo a vyjadrenie cirkevného učenia o spôsobe spojenia dvoch prirodzeností v osobe Christovej 141

1. Monofyzitstvo 141
- a/ Eutychiánstvo 142
- b/ Efezský snem r. 449 143
2. IV. všeobecný snem v Chalcedone r. 451 145
- a/ Príprava k snemu 145
- b/ Priebeh snemu 146
- c/ Christologická formulácia chalcedonského snemu 147
- d/ Ďalšie rozhodnutia snemu, kanonická činnosť snemu . 150
3. Protichalcedonská reakcia na Východe 151
4. V. všeobecný snem v Carihrade r. 553 155
- a/ Cisár Justinián 156
- b/ Origenistické spory 157
- c/ Spor o tri kapitoly 159
- d/ Piaty všeobecný snem a jeho dôsledky 161
- e/ Novochalcedonská teológia 162

Kapitola III.

Monoteletizmus a V. všeobecný snem v Carihrade .. 166

1. Vznik monoergizmu a monoteletizmu 166
2. Dogmatická omylnosť pápeža Honória Rímskeho 168
3. Zápas pravoslávnych teológov proti bludu - činnosť sv. Sofrónia, sv. Maxima Vyznávača a pápeža Martina I. . 169
4. Šiesty všeobecný snem r. 680-681 171
5. Doznievanie monoteletizmu 172
- a/ Recidíva monoteletizmu 172
- b/ Maroniti 173

ČASŤ ŠTVRTÁ: Kresťanská cirkev 7. a 8. stor.

Kapitola I.

Trullský snem, tzv. Piatošiesty, r. 692	174
1. Kánony Trullského snemu	174
2. Charakter cirkevného života v tomto období	175
a/ V bohosloveckom myslení	176
b/ Vo vývoji cirkevnej organizácie	176
c/ V syntéze bohoslužobných tradícií v Byzancii	177
d/ V tvorbe cirkevnej poézie	178

Kapitola II.

Obrazoborectvo a VII. všeobecný snem	179
1. Zmeny v byzantskom štáte na počiatku 8. storočia	179
2. Motív obrazoboreckého hnutia	180
a/ Exkurz o pavliciánstve	181
b/ Pokusy o objasnenie príčin ikonoklazmu	181
3. Cirkevné uctievanie ikon a nezdravá ikonolátia	182
4. Počiatkové dejiny obrazoborectva	184
a/ Cisár Lev III. Izaurský	184
b/ Protest sv. Jána Damaského proti obrazoborectvu	185
c/ Cisár Konštantín V. Kopronýmos	186
5. Kopronýmov obrazoborecký snem r. 754	186
a/ Novomučeníci a emigranti	188
b/ Atos, sv. Hora, útočisko mníchov	188
c/ Dôsledky obrazoborectva	189
6. Siedmy všeobecný snem r. 787	190
a/ Príprava k snemu	190
b/ Rokovania snemu	191
c/ Rozhodnutie	193
7. Doznievanie obrazoborectva po VII. všeobecnom sneme	194

ČASŤ PIATA: Najvýznamnejší Otcovia a cirkevní spisovatelia v období všeobecných cirkevných snemov

Kapitola I.

Spisovatelia 4. - 6. storočia	197
1. Grécki a východní autori	197
a/ v 4. storočí	197
b/ v 5. storočí	200
c/ v 6. storočí	202
2. Západní autori	203
a/ v 4. storočí	203
b/ v 5. storočí	205
c/ v 6. storočí	206

Kapitola II.

Cirkevní autori konca epochy všeobecných snemov	207
1. Cirkevní hymnografi na Východe	207
2. Teologickí syntetikovia epochy všeobecných snemov ..	208
Chronologické zoznamy panovníkov a hierarchov prvého a druhého obdobia cirkevných dejín	210
Zoznam hlavnej literatúry	225
Obsah	232